

Needs Assessment of Creating a Smart Tourism Village in Bandar-Anzali

Fahimeh Molaei¹, Zeinab Karkababadi^{2*}, Saeed Kamiabi³.

1- PhD Student in Geography and Urban Planning, Semnan Branch, Islamic Azad University, Semnan, Iran

2- Associate Professor of Geography and Urban Planning, Semnan Branch, Islamic Azad University, Semnan, Iran

3- Associate Professor of Geography and Urban Planning, Semnan Branch, Islamic Azad University, Semnan, Iran

Received: 1 October 2020

Accepted: 24 January 2021

Extended Abstract

Introduction

Today, tourism is one of the most dynamic activities in creating socio-economic transformation in the world, which has become increasingly important. Whereas coastal cities, as one of the most attractive spaces for tourists, have important economic, scientific, medical centers, etc.; therefore, in order to achieve sustainable tourism development, cities must be considered from all social, cultural, economic and environmental dimensions. Due to the advancement of technology and technological tools, the field of tourism also needs to be reviewed and changed. Therefore, a smart tourism destination with the level of utilization of innovative electronic and technological facilities and equipment is introduced. In other words, the development and quality of smart tourism platforms is an inevitable necessity and the importance of improving the level of intelligence of existing tourism infrastructure is always raised. But the fragmentation and vastness of this infrastructure is very costly and time consuming. Hence the need to create a tourist village in a smaller area, especially in coastal cities to accelerate its realization. Therefore, the present article as the main goal, assesses the need to establish a smart tourism village in Bandar-Anzali city, which has become one of the most important tourist attractions in Gilan province due to its beautiful beaches, natural attractions and beautiful landscapes.

Methodology

The present research is applied based on the purpose of the research, and in order to achieve the objectives of the research, on the one hand, the situation and position of tourism in the region should be recognized and on the other hand, its level of sustainability should be measured so that the necessity and need of creating a smart tourist village can be better explained. Therefore, the Butler life cycle model was selected to identify the situation and position of tourism in the region, and the Prescott Allen model was determined to distinguish the level of sustainability. In the present article, the data were prepared in two categories such as questionnaire information and data collected from related organizations. Therefore, in addition to the Delphi method, 20 experts in the field of tourism and 384 samples in the two groups of the host and guest community in equal numbers were sampled according to the Cochran table in winter 2020. Then, through Prescott Allen's sustainability model, the trend of smart tourism sustainability was classified.

---

* Corresponding Author (Email: z.karkehabadi@yahoo.com)

Results and discussion

In order to provide a proper understanding of the current situation in the Butler life cycle explanation model, 21 items have been used in the questionnaire items in order to explaining the view of the host and guest community in terms of quantity, motivation and type of travel, the level of awareness of recognizing the tourism destination, the effects of tourism in different areas, the effects of management and planning, infrastructure and centralized intelligence activities. According to the results obtained from the Butler model, Bandar-Anzali city is in a range of sustainability stages. The level of satisfaction with tourism activity in the tourist village with a value of 0.64 in the Butler model has been largely satisfied by the host and guest respondents as well as experts. This degree of value in Prescott Allen's classification is at the level of potential stability. The level of familiarity with smart tourism, with a value of 0.27 in the Butler model, has been met to a small extent by the host and guest respondents as well as experts. This degree of value in Prescott Allen's classification is at the level of potential instability. The item of cyber infrastructure in the field of tourism, with a value of 0.16 in the Butler model, has been largely met by the host and guest respondents. This degree of value in Prescott Allen's classification is unstable. However, from the perspective of experts in this field, the value of this item is estimated to be 0.59 in the Butler model on average. This degree of value in Prescott Allen's classification is at a moderate level of stability. As a result, it can be said that the items related to smart tourism infrastructure are at the level of instability; which is very significant by those involved in this field and on the other hand, the level of satisfaction of the host community with tourism activities in the tourist village is at the level of potential sustainability and can be trusted and considered with a little focus and strategic plan.

Conclusion

According to the studies conducted in the current situation, the need for smart tourism is in the semi-life stage and in transition to the stage of consolidation and maturity, which is even more felt in the Post-Corona situation. Therefore, the need for this type of tourism (smart one) by strengthening the cyber infrastructure of the host community can put itself in the stage of stabilization and maturity for a long time. What seems more important than other factors, is to change attitudes and introduce the advantages of this type of tourism in the form of a smart village in the host community. If this situation is stabilized, it can be a good model for the development of smart tourism, especially in tourist villages.

Keywords: Needs Assessment, Tourism Village, Smart tourism, Anzali Port.

نیازسنجی ایجاد دهکده گردشگری هوشمند در شهر بندر انزلی*

فهیمة مولایی - دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران

زینب کرکه آبادی^۱ - دانشیار جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران

سعید کامیابی - دانشیار جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۱۱/۰۵

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۷/۱۰

چکیده

در قرن بیست و یکم رشد فناوری‌های نوین در همه حوزه‌ها به‌ویژه گردشگری یک امر اجتناب‌ناپذیر است. از این رو ایجاد زیرساخت‌های گردشگری هوشمند در کنار پتانسیل‌های بالقوه و بالفعل یک نیاز اساسی محسوب می‌شود. بندر انزلی نیز، به‌عنوان یکی از مهم‌ترین بندرها شمالی کشور و استان گیلان، قابلیت بالایی را در زمینه گردشگری طبیعی دارا می‌باشد. اینکه نگرش جامعه میزبان و مهمان به ایجاد یک دهکده گردشگری هوشمند در این بندر چگونه است؛ از دغدغه‌های اصلی این پژوهش بوده و لذا در این مقاله سعی شده است به‌صورت ویژه نیازسنجی ایجاد دهکده گردشگری هوشمند در بندر انزلی پرداخته شود. نوع تحقیق حاضر بر اساس هدف تحقیق، کاربردی و بر اساس مدل باتلر موردبررسی قرار گرفته است. در این پژوهش به‌منظور نیازسنجی ایجاد گردشگری به‌صورت هوشمند، داده‌ها بر اساس آمار رسمی ارائه سازمان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی استان و نتایج پرسشنامه آماده‌سازی شده و پس از انجام تحلیل بر اساس شاخص‌های هوشمند سازی و گردشگری با بهره‌گیری از سنجش پایداری پرسکات آئن نهایی شده است. نتایج حاصله حاکی از آن است که با توجه به داده‌های پرسشنامه‌ای میزان رضایت از فعالیت گردشگری با ارزش ۰/۶۴ در مدل باتلر به میزان زیاد و در طبقه‌بندی پرسکات آئن در سطح پایداری بالقوه است. گویه میزان آشنایی با گردشگری هوشمند، با ارزش ۰/۲۷ در مدل باتلر به میزان کم و در طبقه‌بندی پرسکات آئن در سطح ناپایداری بالقوه است. گویه زیرساخت‌های سایبری در حوزه گردشگری، با ارزش ۰/۱۶ در مدل باتلر به میزان زیاد و در طبقه‌بندی پرسکات آئن در سطح ناپایدار است و در نهایت در شرایط کنونی نیاز گردشگری هوشمند در مرحله نیمه چرخه حیات و در حال گذار به مرحله تثبیت و بلوغ است که در شرایط پساکرونایی نیز نیاز آن بیشتر احساس می‌شود.

واژگان کلیدی: نیازسنجی، دهکده گردشگری، گردشگری هوشمند، شهر بندر انزلی.

*. این مقاله برگرفته از رساله دکتری خانم فهیمة مولایی در رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری به راهنمایی نویسنده دوم و مشاوره نویسنده سوم در دانشگاه آزاد اسلامی واحد سمنان می‌باشد.

مقدمه

امروزه گردشگری یکی از پویاترین فعالیت‌ها در ایجاد تحول اقتصادی - اجتماعی در گستره جهان بوده که به‌طور روزافزون اهمیت یافته است و به‌عنوان یکی از مهم‌ترین بخش‌های حیاتی کشورهای، در رقابتی تنگاتنگ با کسب‌وکارهای بزرگ جهان قرار دارد (Bhargava, 2016: 142). این صنعت در یک کلیت دربرگیرنده جریانی از سرمایه، انسان، فرهنگ و کنش متقابل میان آن‌هاست که در فضاها و جغرافیایی آثار مختلفی بر جای می‌نهد (شاطریان و همکاران، ۱۳۹۶: ۱۹۶). از آنجایی که شهرهای ساحلی به‌عنوان یکی از جذاب‌ترین فضاها برای گردشگران دارای مراکز مهم اقتصادی، علمی، پزشکی و... هستند؛ بنابراین برای دستیابی به توسعه پایدار گردشگری، شهرها از تمام ابعاد اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی، زیست‌محیطی باید مورد توجه قرار بگیرند. سازمان گردشگری جهانی در گزارش اخیر خود در مورد گردشگری در شهرها، نیاز به بررسی را برای "اطمینان از سیاست‌ها و شیوه‌های پایدار که اثرات نامطلوب گردشگری بر استفاده از منابع طبیعی، زیرساخت، جابجایی و حمل‌ونقل، همچنین تأثیرات اجتماعی - فرهنگی آن را به حداقل می‌رساند" تشخیص داده است (احمدی دهکاء و تردست، ۱۳۹۸: ۷۹). بدون تردید با پیشرفت تکنولوژی و ابزارهای فناورانه، حوزه گردشگری نیز نیازمند بازنگری و تغییر رویکرد است. از این‌رو یک مقصد گردشگری هوشمند با سطح بهره‌گیری از امکانات و تجهیزات نوآورانه الکترونیکی و فناورانه معرفی می‌شود. به بیان دیگر گسترش و کیفی سازی بسترهای هوشمند گردشگری به‌عنوان یک ضرورت اجتناب‌ناپذیر بوده و میزان اهمیت ارتقاء سطح هوشمندی زیرساخت‌های موجود گردشگری همواره مطرح است؛ اما پراکندگی و گستره زیاد این زیرساخت‌های دارای هزینه‌های بسیار سنگین و مستلزم صرف زمان طولانی است. از این‌رو ضرورت ایجاد دهکده گردشگری در یک محدوده کوچک‌تر، به‌ویژه در شهرهای ساحلی برای تسریع در تحقق بخشیدن به آن مطرح می‌شود. ایجاد این‌گونه فضاها رفاهی و گردشگری از جمله ساخت دهکده گردشگری یکی از مدرن‌ترین و جذاب‌ترین روش‌هایی است که برنامه‌ریزان حوزه گردشگری به آن توجه دارند و از جمله مناطق پیشرو در حوزه گردشگری سلامت در دنیا (پیشرفته در این حوزه) می‌توان به بحرین، سنگاپور، کوبا، کاستاریکا، مجارستان، اردن، لیتوانی، مالزی، تایلند، بلژیک، لهستان، ترکیه، دبی، آمریکا، آفریقای جنوبی و هند؛ و مناطق پیشرو در حوزه گردشگری ساحلی دهکده ساحلی پانورما در یونان؛ و ... اشاره نمود؛ اما نکته مهم و متمایز این تحقیق هوشمند سازی این نوع دهکده‌های گردشگری است (احمدی دهکاء، ۱۳۹۶: ۳۷). صرف اجرای دهکده گردشگری نمی‌تواند نیازهای گردشگران امروزی را مرتفع سازد، از این‌رو این مقاله نیازسنجی ایجاد دهکده گردشگری هوشمند را در شهرستان بندر انزلی به دلیل برخورداری از سواحل زیبای کناره دریای خزر در شمال شهر و جاذبه‌های طبیعی و مناظر و چشم‌اندازهای مفرح در بخش جنوبی شهر، یعنی تالاب انزلی، به یکی از قطب‌های مهم جذب گردشگر در استان گیلان تبدیل شده است؛ به طوری که حتی نقش گردشگری این شهر در مقیاس ملی قابل توجه است. (عضیمی گهرز و همکاران، ۱۳۹۴: ۱۳۸). این مقوله در کنار سایر زیرساخت‌های شهری از ملزوماتی است که ساکنان شهرهای بندری عطش فراوانی نسبت به آن دارند؛ هرکدام از بندرها ویژگی‌های خاص خود را دارد که کامل‌ترین و بزرگ‌ترین آن‌ها بندر انزلی در استان گیلان است. مقصد هوشمند در گردشگری را که نمونه خاصی از شهر هوشمند است، مقصدی نوآور گویند که زیرساخت‌های آن با تکیه بر تکنولوژی ایجاد شده و نه تنها تضمین‌کننده توسعه پایدار در مناطق گردشگری است بلکه برای همه افراد قابل دسترس بوده و تعامل گردشگران را با محیط اطراف تسهیل می‌کند. بنابراین کیفیت تجربه مقصد افزایش یافته و کیفیت زندگی شهروندان نیز بهبود می‌یابد و اهمیت تحقیق مبین می‌گردد.

مقصدهای گردشگری هوشمند فضایی مناسب برای تقویت گردشگری هوشمند هستند. برای رسیدن به این مهم بخش گردشگری باید توسط تمام بخش‌ها به‌عنوان مثال دولت‌های محلی به‌عنوان مدیران، افرادی که در محل اشیاء گردشگری هستند و مشارکت بخش خصوصی به‌عنوان توسعه‌دهندگان حمایت و پشتیبانی شود (Kodir, 2018: 254). دغدغه و مسئله اصلی دیدگاه جامعه میزبان و شناخت وضعیت زیرساختی مؤثر در هوشمند سازی بندر انزلی است که در مقاله حاضر نیز به این مسئله به‌صورت ویژه‌ای اشاره شده است از این‌رو مدل چرخه حیات در شناخت وضعیت موجود و نیازسنجی ایجاد دهکده گردشگری هوشمند (بر اساس سه مؤلفه اصلی شناخت، رضایت جامعه میزبان و زیرساخت‌های سایبری) می‌پردازد.

ابراهیم‌پور لنبران و همکاران (۱۳۹۹) در مقاله خود با عنوان الگوریتم پیشنهادی برای تشخیص جایگاه مقصد گردشگری در چرخه حیات پرداخته است. نتایج حاصل از تحقیق نشان می‌دهد که عین جایگاه هر مقصد در چرخه حیات مقصد گردشگری منطقیاً از فرایندی سه مرحله‌ای تبعیت می‌کند. ابتدا بایستی ویژگی‌های مراحل مختلف چرخه حیات تعیین شود، شرایط این شاخص‌ها در مراحل شش‌گانه چرخه حیات باتلر تدقیق و در نهایت برای تعیین جایگاه مقصد، شرایط فعلی آن با شاخصه‌ای مربوط به هر مرحله تطبیق داده شود. در این راستا عوامل متغیر مراحل مختلف چرخه حیات در قالب بیست شاخص از مطالعات نظری استخراج شده است که آن‌ها می‌توان در قالب سه گروه کمیت گردشگران، شیوه سفر و وضعیت مقصد طبقه‌بندی کرد. زنده‌مقدم و الهیاری (۱۳۹۴) در مقاله خود با عنوان توسعه اکوتوریسم در شهرهای ساحلی با تأکید بر توسعه پایدار به بررسی تأثیرات اکوتوریسم در توسعه شهرهای ساحلی و ارائه استراتژی مناسب در جهت نیل به توسعه پایدار شهری در این مناطق پرداخته است. نتایج حاصل از تحقیق نشان می‌دهد که اکوتوریسم در صورت برنامه‌ریزی صحیح یک کاربری سازگار با طبیعت است که از لحاظ اقتصادی می‌تواند تأثیر مثبتی بر زندگی جوامع بومی داشته باشد. ارغان و همکاران (۱۳۹۵) در مقاله خود با عنوان ارزیابی عملکرد منظر و ساختار طبیعی شهر در مقاصد گردشگری مطالعه موردی شهر کلاردشت سعی نموده است که همواره میان ساختار طبیعی و منظر شهری کلاردشت و میزان جذب گردشگر به این شهر ارتباط معناداری وجود دارد. همچنین جهت تعیین متغیرهایی از ضریب رگرسیونی استفاده شد که بر این اساس و بر طبق وزن بتا، متغیرهای نمای ساختمان‌ها، هندسه ساختمان‌ها، تابلوهای اطلاع‌رسانی، ساختار طبیعی، توپوگرافی، منظر، فضای سبز، خیابان‌ها و شبکه گذرگاهی، نورپردازی، نورپردازی، میلمان شهری و مصلح ساختمانی به ترتیب دارای بیشترین تأثیر در تغییرات متغیر ساختار طبیعی و منظر شهر در جذب گردشگر می‌باشند. احمدی دهکاء (۱۳۹۶) در یک طرح مطالعاتی برای شهرداری کرج، امکان‌سنجی ایجاد دهکده گردشگری در شهر کرج را مورد ارزیابی قرار داده است این طرح بر اساس مدل SWOT و مطالعات میدانی و کتابخانه‌ای از شهروندان کرج انجام شده است و نتایج حاصل از این طرح حاکی از آن است که شهروندان و گردشگران، شهر کرج را به لحاظ دارا بودن مکان گردشگری متوسط به بالا ارزیابی نمودند، از طرف دیگر با توجه به اینکه پاسخ‌دهندگان شهر کرج را نیازمند به ایجاد یک مکان گردشگری مناسب و سازمان‌دهی شده می‌دانند و همچنین با توجه به اینکه حدود ۹۵ درصد از پاسخ‌دهندگان شرایط طبیعی شهر کرج را برای جذب توریست و توسعه گردشگری عالی برآورد کرده‌اند. آلبرت کیمبو (۲۰۱۲) در مقاله خود با عنوان تمرکززدایی متمرکز از توسعه گردشگری: دیدگاه شبکه؛ به بررسی یک مدل توسعه گردشگری ساخته شده در اطراف یک شبکه گردشگری هماهنگ اما غیرمتمرکز اشاره نموده و نتایج حاصله تأکید بر آن داشته که پیامدهای مثبت اثرات تدوین و اجرای سیاست‌های گردشگری، به همه ذی‌نفعان آن می‌رسد. شینا کارلیسل (۲۰۱۳) در مقاله خود با عنوان حمایت از نوآوری برای توسعه گردشگری از طریق ذی‌نفعان روش: تجاربی از آفریقا بر اهمیت همکاری چند ذینفعان با نشان دادن بر روی دو مورد آفریقایی متمایز: انجمن صنفی در گامبیا و یک برنامه آموزشی ظرفیت‌سازی کارآفرینی در یک دانشگاه در تانزانیا که نتایج حاصل از آن گویای ارتباط معنادار در هر دو محیط حمایتی کارآفرینی بومی و محیط نوآورانه دارد که به اهمیت این موضوع افزوده است. پتر فردمن (۲۰۱۲) در کتاب خود با عنوان توسعه گردشگری در مناطق محیطی فرآیندهای نوآوری محلی و تغییر در شمال سوئد به تحلیل چند مقاله پرداخته است نتایج این مقالات نشان می‌دهد که تکامل همکاری مشارکت‌کنندگان در صنعت گردشگری، در طول زمان میسر شده و شبکه‌های رسمی شل نیز تمرکز خود را مبتنی بر پروژه قرار داده است. وایان پانتیاسا و همکاران (۲۰۱۹) در مقاله‌ای با عنوان مدل ساخت و توسعه دهکده گردشگری با رویکرد اکوتوریسم هوشمند در پاکسبالی بیان می‌نماید که ساخت مدل توسعه پاکسبالی به سمت هدف دهکده بوم‌گردی هوشمند با شناسایی مؤلفه‌های پشتیبانی‌کننده، شروع می‌شود. این را می‌توان به‌عنوان یک استراتژی توسعه دهکده توریستی از جمله مدیریت مبتنی بر ICT معرفی نمود. پاکسبالی یک دهکده توریستی تازه توسعه‌یافته در بالی است. این توسعه با چالش‌هایی در زمینه مدیریت مقصد، ارتقا و حمایت سهامداران روبرو است. نتایج حاصله حاکی از آن است که با کنترل مؤلفه‌هایی نظیر سهولت دسترسی، بهبود مداوم امکانات رفاهی هوشمند، ساختار سازمانی، وظایف و عملکرد هر بخش، حفاظت محیط‌زیست در جاذبه‌های طبیعی، بازاریابی مبتنی بر IT، ارائه خدمات هوشمند می‌توان این دهکده را به‌عنوان نماد دهکده گردشگری هوشمند مطرح نمود.

مبانی نظری دهکده گردشگری

دهکده گردشگری به مکان‌هایی گفته می‌شود که در وضعیت موجود در آن مکان یا فواصل نزدیک به آن از جنبه‌های طبیعی فرهنگی و تاریخی قابلیت‌های لازم برای جذب گردشگران وجود دارد. این در حالی است که این مکان‌ها به لحاظ خدمات و امکانات گردشگری و نیز اطلاع‌رسانی به اتخاذ تدابیری مؤثر نیاز دارند. توسعه گردشگری، حفظ مناظر زیبای طبیعی، گسترش مناطق حفاظت‌شده زیست‌محیطی و مکان‌یابی مراکز خدماتی، کارخانه‌ها، واحدهای تولیدی و انبارها و غیره موضوعاتی می‌باشند که اکثر برنامه‌ریزان فضایی با آن سروکار دارند، رهیافت پایه برای مکان‌یابی محل استقرار هر یک از این فعالیت‌ها، مستلزم در نظر گرفتن مجموعه‌ای از عوامل محدودکننده مانند دسترسی به منابع، راه‌ها، بازارها، اراضی مناسب و غیره می‌باشد. (شهرکی ده‌سوخته، ۱۳۹۷: ۱۰۴). دهکده گردشگری توسط مؤلفه رقابت قیمت‌ها در رابطه با پایداری سفر و توسعه گردشگری، در دسترس بودن و کیفیت انواع حمل‌ونقل، و تعداد نقاط طبیعی و مناطق مختلف و همچنین میراث فرهنگی و شناخته‌شده میراث فرهنگی از یک سو و یک عوامل دیگر نظیر محیط گردشگری، که شامل امنیت کسب‌وکار، بهداشت و عوامل مرتبط با منابع انسانی است (Liou et al, 2020: 4); تأثیرگذار است. از این رو دهکده گردشگری دارای تمامی ویژگی‌های موردنیاز ساکنان، گردشگران و کسانی که اوقات فراغت خود را در دهکده می‌گذرانند؛ باشد. بنابراین ساخت فضاهای تفریحی، ورزشی، خدماتی و رفاهی در حد استانداردهای جهان امروز برای ایجاد دهکده پیش‌بینی می‌شود. دهکده‌های گردشگری، نواحی هستند که دارای برخی خصوصیات یک مکان به‌عنوان موضوع گردشگری است. دهکده گردشگری همچنین ترکیبی از برخی عوامل حمایتی و حفاظتی است که در آن علاوه بر اینکه طبیعت و محیط‌زیست بکر می‌ماند مواردی از قبیل شیوه‌های آشپزی، سیستم‌های کشاورزی سنتی و جوامع محلی نیز حفظ می‌شوند. از آنجاکه اکثر فعالیت‌ها به میزان قابل‌توجهی با سطح حفاظت یا مقادیر تنوع زیستی یک سایت ارتباط ندارند، می‌توان برنامه‌ریزی کرد تا از تنوع زیستی منطقه محافظت شود (Tolvanen, 2020: 1). از این رو دهکده‌های گردشگری بر اساس مقدار قابلیت‌ها و جاذبه‌های اطراف ممکن است دارای اقامتگاه باشند یا اینکه تنها کاربری‌های محدودی را شامل شوند. دهکده‌های گردشگری با توجه به قابلیت‌های طبیعی که در آنجا مکان‌یابی و ساخته می‌شوند و همچنین با توجه به نقش‌ها و عملکردهای مختلف به انواع مختلفی دسته‌بندی می‌شوند. الف- شهرک‌ها و دهکده‌های سلامت ب- دهکده ساحلی پ- دهکده کوهستانی ت- دهکده‌های بیابانی (احمدی دهکاء، ۱۳۹۶: ۶۸).

گردشگری هوشمند

فضای گردشگری هوشمند می‌تواند بستر لازم را جهت تسریع در حل این مسائل و مشکلات به‌منظور دستیابی به شهر پایدار فراهم کند (کوکبی و همکاران، ۱۳۹۹: ۴۶) گردشگری هوشمند به‌عنوان زیرمجموعه‌ای از مفهوم شهر هوشمند ظاهر شده است، با هدف ارائه راه‌حل‌هایی که به نیازهای مربوط به سفرهای ویژه می‌پردازند. سیستم‌های هوشمند، که استفاده و به‌کارگیری اطلاعات برای برآورده کردن نیازهای کاربران را میسر می‌سازد، به‌عنوان مفهومی در مدیریت سازمان‌ها و سیستم‌های کلان به‌عنوان یک اصل در حال ظهور است. به‌طور خاص، این مقاصد از فناوری‌های پیشرفته و فناوری‌های باز، چندقطبی، یکپارچه و مشترک با هدف بهبود کیفیت زندگی ساکنان و توریست‌ها استفاده می‌کنند (Micera, 2017: 84); مشاهده شد. بهینه‌سازی منابع برای عملکرد سیستم‌ها در مقصدهای گردشگری هوشمند، که چنین مفهومی را به پایداری ارتباط می‌دهد، جدایی‌ناپذیر است.

روشی پژوهش

نوع تحقیق حاضر بر اساس هدف تحقیق، کاربردی است و برای رسیدن به اهداف موردنظر پژوهش از یک سو باید به شناخت وضعیت و جایگاه گردشگری در منطقه پرداخت و از سوی دیگر سطح پایداری آن نیز موردسنجش قرار گیرد؛ تا بر اساس آن ضرورت و نیاز ایجاد دهکده گردشگری هوشمند بهتر تبیین شود. از این رو برای شناخت وضعیت و جایگاه گردشگری در منطقه مدل چرخه حیات باتلر انتخاب گردید و برای تعیین سطح پایداری نیز مدل پرسکات آلن تعیین شد.

روش مورد استفاده برای سنجش مقادیر پایداری و محاسبه ارزش‌ها در مدل چرخه حیات باتلر در این تحقیق بر اساس رابطه زیر است:

$$SD = \frac{(x_{ij}) - (x_{min})}{(x_{max}) - (x_{min})}$$

در این فرمول X_{ij} برابر ارزش هر نماگر، X_{min} برابر مقدار کمینه هر نماگر در کل جامعه نمونه و X_{max} نیز برابر مقدار بیشینه هر نماگر است. مقادیر به دست آمده بین صفر و یک خواهد بود (یاری حصار و همکاران، ۱۳۹۴: ۲۰۲) در مقاله حاضر داده‌ها در دودسته اطلاعات پرسش‌نامه‌ای و داده‌های جمع‌آوری شده از سازمان‌های ذی‌ربط تهیه شد. از این رو علاوه روش دلفی از ۲۰ نفر از متخصصان حوزه گردشگری و تعداد ۳۸۴ نمونه در دو گروه جامعه میزبان و مهمان به تعداد مساوی بر اساس جدول کوکران در زمستان ۱۳۹۸ نمونه‌گیری صورت پذیرفت و سپس با بهره‌گیری مدل پایداری پرسکات آلن به روند پایداری گردشگری هوشمند طبقه‌بندی شد. طبقات پنج‌گانه پیشنهادی پرسکات- آلن جهت طبقه‌بندی سطوح پایداری در جدول زیر نمایش داده شده است.

جدول شماره ۱. طبقات پنج‌گانه پیشنهادی پرسکات- آلن جهت طبقه‌بندی سطوح پایداری

حالت‌های پایداری	ارزش‌های پایداری
ناپایدار	۰ - ۰/۲
ناپایداری بالقوه	۲/۱ - ۰/۴
پایداری متوسط	۴/۱ - ۰/۶
پایداری بالقوه	۶/۱ - ۰/۸
پایدار	۸/۱ - ۱۰

منبع: (حصاری یاری، ۱۳۹۴: ۲۰۲)

محدوده مورد مطالعه

بندر انزلی اولین و بزرگ‌ترین بندر سواحل جنوبی دریای خزر در منطقه‌ای جلگه‌ای و ساحلی در طول جغرافیایی ۴۹ درجه و ۲۸ دقیقه و عرض جغرافیایی ۳۷ درجه و ۲۸ دقیقه واقع شده است و ارتفاع آن از سطح دریا ۲۶- متر می‌باشد. این شهرستان از شمال به دریای خزر، از جنوب به تالاب انزلی، از مشرق به رشت و از مغرب به منطقه طوالش (شهرستان رضوانشهر) محدود می‌شود. در فاصله ۴۰ کیلومتری شهرستان رشت (مرکز استان گیلان) و در منطقه‌ای معتدل واقع شده است و از لحاظ بارندگی یکی از پر باران‌ترین مناطق کشور محسوب می‌شود. شهر بندر انزلی از دو قسمت انزلی و غازیان تشکیل شده است که به وسیله کانال موجود بین این دو قسمت، آب چهار رودخانه - از شرق (سوسر روگا، پیر بازار روگا، راست خانه، نهنگ روگا) و یک رودخانه از غرب (شنبه بازار روگا) - وارد دریا می‌شود. جمعیت شهرستان بندر انزلی بر اساس آمار سال ۱۳۹۵ برابر با ۱۳۹۰۱۶ نفر می‌باشد که ۱۱۸۵۶۴ نفر آن جمعیت شهری است. مساحت شهرستان نیز بالغ بر ۲۹۹ کیلومتر مربع و ۳۳ کیلومتر مربع آن به مساحت شهری اختصاص یافته و از این نظر بندر انزلی از متراکم‌ترین شهرهای ایران محسوب می‌گردد. (سازمان جغرافیایی، ۱۳۹۲: ۲۱۱).

شکل شماره ۱. نقشه گردشگری بندر انزلی

بحث و یافته‌ها

جهت افزایش دقت داده‌ها، دو دسته (داده‌های پرسشنامه‌ای و داده‌های کتابخانه‌ای رسمی) تهیه شده که در این قسمت به آن اشاره می‌گردد. هر دو داده بر اساس مدل باتلر و سپس طبقه‌بندی پرسکات آلن مورد تحلیل قرار می‌گیرد.

الف- داده‌های پرسشنامه‌ای

بر اساس آخرین سرشماری جمعیت کشور در سال ۱۳۹۵، جمعیت شهرستان بندر انزلی ۱۳۹۰۱۶ نفر می‌باشد که ۱۱۸۵۶۴ نفر آن جمعیت شهری است (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۹). بر اساس جدول کوکران جمعیت بیشتر از یک‌صد هزار نفر تعداد ۳۸۴ پرسشنامه برای جامعه میزبان و مهمان (گردشگر) در نظر گرفته شده است که به صورت مساوی توزیع شد. از این تعداد مشخصات سنی، جنسیتی، تحصیلاتی و شغلی پرسش شدگان جامعه میزبان در جدول شماره دو بیان شده است. لازم به توضیح است که پرسشنامه تهیه شده در زمستان سال ۱۳۹۸ آماده شده است. بر اساس یافته‌های توصیفی پرسشنامه ۲۷۹ نفر پاسخگویان مرد و ۱۰۵ نفر زن می‌باشد. از نظر توزیع سنی نیز ۴۵ نفر پاسخ‌دهندگان ۱۸ تا ۲۰ ساله، ۱۸۹ نفر ۲۱ تا ۴۰ ساله، ۵۸ نفر ۴۱ تا ۶۰ سال و ۹۲ نفر بالاتر از ۶۱ ساله بوده‌اند. ۴۱ نفر پاسخ‌گویان کمتر از دیپلم، ۳۸ نفر دارای مدرک فوق دیپلم، ۲۰۱ نفر مدرک کارشناسی، ۸۶ نفر مدرک کارشناسی ارشد و ۱۸ نفر دارای مدرک دکتری می‌باشند. از نظر شغلی نیز ۲۴۵ نفر دارای مشاغل مرتبط با گردشگری، ۴۹ نفر شغل دولتی و ۹۰ نفر سایر مشاغل می‌باشند. داده‌ها مربوط به گردشگران ورودی به شهرستان بندر انزلی (آمار مربوط به گردشگرانی است که از اماکن اقامتی رسمی استفاده نموده‌اند) است که از سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۸ در جدول زیر بیان شده است.

جدول شماره ۲. تعداد مسافران استفاده‌کنندگان از اماکن اقامتی شهرستان بندر انزلی از سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۸

سال	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	جمع کل
بندر انزلی	۵۸۷۷۴۷	۷۵۹۸۸۹	۹۵۰۲۴۰	۷۰۷۳۱۱	۷۱۰۲۱۱	۸۴۱۶۰۴	۸۵۷۸۴۷	۱۲۰۱۸۸۰	۷۱۱۰۸۳	۱۸۲۲۷۸۱۲

منبع: (اداره میراث فرهنگی استان گیلان، ۱۳۹۸)

ویژگی مراکز اقامتی رسمی که مسافران ورودی از آن در شهرستان بندر انزلی استفاده می‌نمایند؛ در جدول زیر نشان داده شده است.

جدول شماره ۳. اماکن اقامتی شهرستان بندر انزلی

مراکز اقامتی	هتل	هتل آپارتمان	مجتمع اقامتی و تفریحی	مهمان‌پذیر	خانه مسافر	بین‌راهی	جمع کل
بندر انزلی	۲۲	۱۷	۳۱	۳	۲۸۲	۲۴	۳۷۹

منبع: (اداره میراث فرهنگی استان گیلان، ۱۳۹۸)

برای اینکه شناخت مناسبی از وضعیت موجود در مدل تبیین چرخه حیات باتلر ارائه شود در گویه‌های پرسشنامه از ۲۱ عنوان بهره گرفته شده است که ضمن تبیین نگاه جامعه میزبان و مهمان به لحاظ کمیته‌ای، انگیزه و نوع سفر، میزان آگاهی سنجی از شناخت مقصد گردشگری، اثرات گردشگری در حوزه‌های مختلف، اثرات مدیریت و برنامه‌ریزی، زیرساخت‌ها و فعالیت‌های متمرکز هوشمند سازی نیز مشخص و تبیین گردد. بررسی گویه‌های پرسشنامه‌ای با مدل چرخه حیات باتلر در جدول شماره ۴ در شهرستان بندر انزلی در سال ۱۳۹۸ نشان داده شده است.

جدول شماره ۴. وضعیت متغیرهای مورد بررسی بر اساس مدل باتلر در بندر انزلی در سال ۱۳۹۸

گویه	خیلی بالا	بالا	متوسط	پائین	خیلی پائین	میانگین
نسبت تعداد گردشگران به جامعه محلی	۸۵	۲۰۳	۹۶	-	-	۳/۹۷
گردشگران آگاه و فرهیخته (دارای تحصیلات دانشگاهی و اهداف علمی در گردشگری)	۱۲۵	۱۶۴	۸۳	۱۲	-	۴/۰۴
انگیزه کسب تجربه جدید در گردشگران	۴۱	۱۰۳	۲۱۱	۲۴	۵	۳/۳۹
علاقه‌مندی گردشگران به برقراری ارتباط با جامعه محلی	۱۸۶	۸۱	۸۲	۱۴	۲۱	۴/۰۳

۲/۰۷	۱۵۱	۹۹	۹۴	۳۵	۵	نوع ساماندهی سفر (فردی)
۴/۴۸	-	-	۲۳	۱۵۰	۲۱۱	نوع ساماندهی سفر (گروهی)
۲/۹۸	۲۹	۷۹	۱۶۱	۹۷	۱۸	نوع ساماندهی سفر (تور)
۲/۹۹	۲۸	۳۴	۱۷۷	۵۱	۶۴	نحوه شناخت از مقصد (رسانه)
۵	-	۳	۶۰	۹۲	۲۲۹	نحوه شناخت از مقصد (بیان ویژگی‌های مقصد از زبان دیگران و تجربه قبلی)
۲/۶۱	۶۲	۵۴	۲۴۱	۲۵	۲	نحوه شناخت از مقصد (مجازی)
۱/۹۴	۱۰۱	۲۲۰	۵۱	۹	۳	تصویر بین‌المللی از مقصد
۳/۸۳	-	۶۳	۵۶	۱۴۶	۱۱۹	تکرار سفر
۳/۸۱	-	۲۱	۱۱۷	۱۵۷	۸۹	سطح مشارکت جامعه بومی
۳/۱۵	۴۹	۲۳	۱۸۹	۶۷	۵۶	تنوع در انواع جاذبه
۲/۹۷	۵۱	۶۰	۱۴۷	۹۹	۲۷	اثرات منفی اجتماعی
۳/۱۹	۲۹	۷۱	۱۲۷	۱۱۱	۴۶	اثرات منفی فرهنگی
۴/۳۹	-	-	۳۶	۱۱۹	۲۲۱	اثرات منفی زیست‌محیطی
۱/۹۶	۱۱۵	۱۶۸	۱۰۱	-	-	برنامه‌ریزی و مدیریت گردشگری
۱/۶۵	۲۱۱	۹۶	۷۷	-	-	زیرساخت‌های سایبری در حوزه گردشگری
۲/۱	۱۲۷	۱۱۸	۱۰۹	۳۰	-	میزان آشنایی شما با گردشگری هوشمند
۳/۵۹	۲۱	۲۴	۱۴۳	۹۹	۹۷	تمرکز رضایت از فعالیت گردشگری در دهکده گردشگری

میزان نظرات ارائه‌شده از پرسش‌شوندگان می‌بایست با مراحل باتلر مورد انطباق قرار گیرد و جایگاه هر گویه در مدل باتلر مشخص شود. از این رو مطابق یافته‌های ارائه‌شده در جداول فوق و بررسی گویه‌ها و متغیرهای مدل باتلر جهت انطباق نتایج با مدل چرخه حیات در جدول شماره ۵ جمع‌بندی گردید.

جدول شماره ۵. انطباق نتایج با مراحل حیات مدل باتلر

تجدید حیات	افول یا رکود	بلوغ یا تثبیت	رشد یا توسعه	مرحله معرفی		مرحله حیات
				مشارکت	اکتشاف	
			بالا			نسبت تعداد گردشگران به جامعه محلی
		خیلی بالا				نظر شما در مورد کیفیت گردشگران آگاه و فرهیخته (دارای تحصیلات دانشگاهی و اهداف علمی در گردشگری)
			بالا			انگیزه کسب تجربه جدید در گردشگران
		خیلی بالا				علاقه‌مندی گردشگران به برقراری ارتباط با جامعه محلی
						نوع ساماندهی سفر (فردی)
		خیلی بالا				نوع ساماندهی سفر (گروهی)
				متوسط		نوع ساماندهی سفر (تور)
				متوسط		نحوه شناخت از مقصد (رسانه)
		خیلی بالا				نحوه شناخت از مقصد (بیان ویژگی‌های مقصد از زبان دیگران و تجربه قبلی)
				متوسط		نحوه شناخت از مقصد (مجازی)
					پائین	تصویر بین‌المللی از مقصد
				بالا		تکرار سفر
				بالا		سطح مشارکت جامعه بومی
				بالا		تنوع در انواع جاذبه
				متوسط		اثرات منفی اجتماعی
				بالا		اثرات منفی فرهنگی
		خیلی بالا				اثرات منفی زیست‌محیطی
					پائین	برنامه‌ریزی و مدیریت گردشگری

زیرساخت‌های سایبری در حوزه گردشگری	پائین
میزان آشنایی شما با گردشگری هوشمند	متوسط
تمرکز رضایت از فعالیت گردشگری در دهکده گردشگری	بالا

با تعیین جایگاه هر گویه در جدول ۵ سطح پایداری آن نیز می‌بایست موردسنجش قرار گیرد. از این‌رو اطلاعات گردآوری شده از طریق روش‌های پیمایشی و اسنادی مرتبط با هر کدام از نماگرها، معیارها و مؤلفه‌ها در ابعاد مختلف پس از طبقه‌بندی برای آماده‌سازی و وارد کردن به مدل‌های سنجش پایداری مدل پرسکات آن مورد پردازش قرار می‌گیرند. در این مدل به منظور سنجش میزان پایداری نماگرها، متوسط ارزش نهایی هر نماگر محاسبه شده و عدد به دست آمده که ارزشی از صفر تا یک را دارد، نمایانگر میزان پایداری هر شاخص است. توضیح آنکه صفر به معنی ناپایداری کامل و یک نیز به معنای پایداری کامل است. طبقه‌بندی سطوح مختلف پایداری بر اساس مدل پرسکات آن (پایدار، پایداری بالقوه، پایداری متوسط، ناپایدار بالقوه و ناپایدار) است که در جدول شماره ۶ ملاحظه می‌شود.

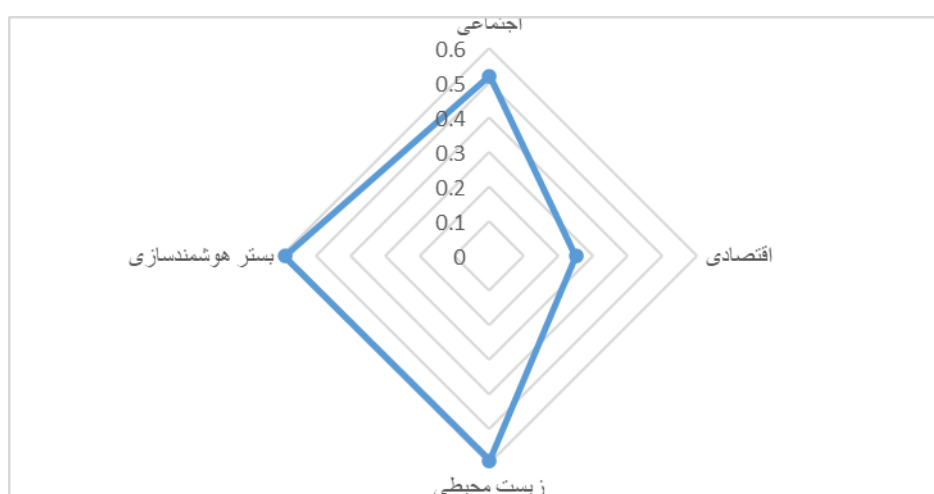
جدول شماره ۶. سنجش پایداری گویه‌ها بر اساس مدل پرسکات آن

گویه‌ها	میانگین نتایج	ارزش هر نماگر	طبقه‌بندی پرسکات
نسبت تعداد گردشگران به جامعه محلی	۳/۹۷	۰/۷۴	پایداری بالقوه
نظر شما در مورد کیفیت گردشگران آگاه و فرهیخته (دارای تحصیلات دانشگاهی و اهداف علمی در گردشگری)	۴/۰۴	۰/۷۶	پایداری بالقوه
انگیزه کسب تجربه جدید در گردشگران	۳/۳۹	۰/۵۹	پایداری متوسط
علاقه‌مندی گردشگران به برقراری ارتباط با جامعه محلی	۴/۰۳	۰/۸۲	پایدار
نوع ساماندهی سفر (فردی)	۲/۰۷	۰/۲۶	ناپایداری بالقوه
نوع ساماندهی سفر (گروهی)	۴/۴۸	۰/۸۷	پایدار
نوع ساماندهی سفر (تور)	۲/۹۸	۰/۴۹	پایداری متوسط
نحوه شناخت از مقصد (رسانه)	۲/۹۹	۰/۴۹	پایداری متوسط
نحوه شناخت از مقصد (بیان ویژگی‌های مقصد از زبان دیگران و تجربه قبلی)	۵	۱	پایدار
نحوه شناخت از مقصد (مجازی)	۲/۶۱	۰/۴	پایداری متوسط
تصویر بین‌المللی از مقصد	۱/۹۴	۰/۲۳	ناپایداری بالقوه
تکرار سفر	۳/۸۳	۰/۷	پایداری بالقوه
سطح مشارکت جامعه بومی	۳/۸۱	۰/۷	پایداری بالقوه
تنوع در انواع جاذبه	۳/۱۵	۰/۵۳	پایداری متوسط
اثرات منفی اجتماعی	۲/۹۷	۰/۴۹	پایداری متوسط
اثرات منفی فرهنگی	۳/۱۹	۰/۵۴	پایداری متوسط
اثرات منفی زیست‌محیطی	۴/۳۹	۰/۸۴	پایدار
برنامه‌ریزی و مدیریت گردشگری	۱/۹۶	۰/۲۴	ناپایداری بالقوه
زیرساخت‌های سایبری در حوزه گردشگری	۱/۶۵	۰/۱۶	ناپایدار
میزان آشنایی شما با گردشگری هوشمند	۲/۱	۰/۲۷	ناپایداری بالقوه
تمرکز رضایت از فعالیت گردشگری در دهکده گردشگری	۳/۵۹	۰/۶۴	پایداری بالقوه

نتایج جدول ۶ حاکی از آن است که گویه‌های مربوط به زیرساخت‌های گردشگری هوشمند در سطح ناپایداری قرار گرفته است؛ که بسیار قابل توجه از سوی دست‌اندرکاران این حوزه بوده و از سوی دیگر میزان رضایتمندی جامعه میزبان از فعالیت گردشگری در دهکده گردشگری در سطح پایداری بالقوه بوده و با اندکی تمرکز و برنامه راهبردی قابل اتکا و توجه است. برای نمایش بهتر یافته‌های داده‌های فوق یک نمودار راداری تنظیم شده تا نحوه توزیع و پراکندگی آن‌ها بهتر نمایش داده شود.

مطابق نتایج به دست آمده از این مدل، بندر انزلی در طیف مختلفی از مراحل پایداری قرار دارد. اطلاعات موجود در جدول بالا نشان می‌دهد که شهر بندر انزلی از منظر گردشگری در سطح پایداری متوسط قرار دارند. افزون بر این فعالیت گردشگری در زمینه‌های مختلف در سطح پایداری متفاوتی بوده و همچنین بررسی و مقایسه سطوح پایداری در ابعاد مختلف نشان می‌دهد که بعد زیست‌محیطی گردشگری در بندر انزلی از سطح پایداری متوسط برخوردار است و ابعاد اقتصادی در سطح ناپایداری بالقوه و اجتماعی در سطوح بعدی پایداری متوسط و همچنین در بعد زیرساخت‌های پایداری متوسط جای گرفته است. مجموع نظر کارشناسان و اساتید در حوزه پایداری گردشگری در سطح پایداری متوسط جای گرفته است. این بدان معنی است که اقدامات و برنامه‌های زیادی برای رسیدن به سطوح بالای توسعه پایدار گردشگری در سطح شهرستان بندر انزلی صورت نگرفته و هنوز مقدار قابل توجهی تا رسیدن به سطوح بالای پایداری در کل شهرستان فاصله وجود دارد. شکل شماره ۳ نیز این وضعیت را به نمایش گذاشته است.

شکل شماره ۳. وضعیت سنجش و ارزش پایداری گویه‌ها با مدل پرسکات آلن از منظر متخصصین

نتیجه‌گیری

با توجه به محدودیت فصلی تهیه گزارش در زمستان سال ۹۸ از یک سو و فضای انتخاباتی حاکم بر کشور تا حد بسیار زیادی در بررسی و حوصله پاسخ‌دهندگان تأثیرگذار بوده است. علی‌هذا در مدل‌های ایجاد و توسعه دهکده گردشگری هوشمند با استفاده از مؤلفه‌های مختلف مورد بررسی قرار گرفته که در پیشینه تحقیق نیز به آن‌ها اشاره شده؛ اما در این پژوهش نظر جامعه میزبان و مهمان نیز به عنوان عناصر اصلی شکل‌دهنده و اجراکننده طرح‌های گردشگری نیز مورد بررسی قرار گرفته است. بررسی‌ها حاکی از آن است که جهت تحول در چرخه حیات گردشگری در شهرستان بندر انزلی ضرورت دارد تا سیستم فراگیر و همه‌جانبه‌ای از پارامترها مدنظر قرار گرفته شود تا از این طریق توسعه پایدار گردشگری به‌ویژه در منطقه آزاد در سطح عمیق‌تری مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد. بررسی مقاصد گردشگری بر اساس چارچوب آلن - باتلر نشان می‌دهد که رسیدن به تکامل مستلزم تفکیک شاخص‌های برنامه‌ریزی در هر مرحله از چرخه حیات مقاصد گردشگری است. به عبارت دیگر، گام‌های برنامه‌ای و اقدامات توسعه‌ای قابل انجام برای ارتقا فعالیت‌های گردشگری در مراحل شش‌گانه باتلر بستگی دارد و به همین دلیل تحلیل مقاصد گردشگر پذیر از جمله منطقه آزاد با رویکرد پیشنهادی ضروری خواهد بود؛ بنابراین در مقاله کنونی تلاش شده با بهره‌گیری از مدل تلفیقی آلن - باتلر به تحلیل جایگاه مقاصد گردشگری شهرستان بندر انزلی پرداخته شود. مطابق نتایج به دست آمده از مدل باتلر، شهرستان بندر انزلی در طیف مختلفی از مراحل پایداری قرار گرفته‌اند. گویه‌های پرسشنامه‌ای همان‌گونه که در جدول شماره در خصوص نیازسنجی ایجاد دهکده گردشگری هوشمند، گویه میزبان رضایت از فعالیت گردشگری در دهکده گردشگری با ارزش ۰/۶۴ در مدل باتلر به میزان زیاد از سوی پاسخ‌دهندگان میزبان و مهمان و همچنین متخصصین برآورده شده

است. این درجه از ارزش در طبقه‌بندی پرسکات آلن در سطح پایداری بالقوه است. گویه میزان آشنایی با گردشگری هوشمند، با ارزش ۰/۲۷ در مدل باتلر به میزان کم از سوی پاسخ‌دهندگان میزبان و مهمان و همچنین متخصصین برآورده شده است. این درجه از ارزش در طبقه‌بندی پرسکات آلن در سطح ناپایداری بالقوه است. گویه زیرساخت‌های سایبری در حوزه گردشگری، با ارزش ۰/۱۶ در مدل باتلر به میزان زیاد از سوی پاسخ‌دهندگان میزبان و مهمان برآورده شده است. این درجه از ارزش در طبقه‌بندی پرسکات آلن در سطح ناپایدار است؛ این در حالی است که از منظر متخصصان این حوزه ارزش این گویه به ۰/۵۹ در مدل باتلر به میزان متوسط برآورده شده است. این درجه از ارزش در طبقه‌بندی پرسکات آلن در سطح پایداری متوسط است. با عنایت به بررسی‌های صورت گرفته در شرایط کنونی نیاز گردشگری هوشمند در مرحله نیمه چرخه حیات و در حال گذار به مرحله تثبیت و بلوغ است که در شرایط پساکرونایی نیز نیاز آن بیشتر احساس می‌شود. لذا نیاز به این نوع از گردشگری (هوشمند) با تقویت زیرساخت‌های سایبری جامعه میزبان می‌تواند برای مدت طولانی خود را در مرحله تثبیت و بلوغ قرار دهد. آن چیزی که بیش از سایر عوامل به نظر می‌رسد حیاتی باشد تغییر نگرش و معرفی مزیت‌های این نوع گردشگری در قالب دهکده هوشمند در جامعه میزبان است. این وضعیت در صورت تثبیت می‌تواند الگوی مناسبی بر توسعه گردشگری هوشمند به‌ویژه در دهکده‌های گردشگری باشد.

تقدیر و تشکر

بنا به اظهار نویسنده مسئول، این مقاله که مستخرج از رساله دکتری است، حامی مالی نداشته است.

منابع

- ۱) ابراهیم‌پور لبران، احد؛ زیاری، کرامت‌الله؛ حاتمی‌نژاد، حسین؛ پوراحمد، احمد (۱۳۹۹) الگوریتم پیشنهادی برای تشخیص جایگاه مقصد گردشگری در چرخه حیات، نشریه گردشگری شهری، دوره ۷، شماره ۱، صص. ۳۵-۱۷.
- ۲) احمدی دهکاء، فریبرز و تردست، زهرا (۱۳۹۸) تدوین استراتژی توسعه گردشگری پایدار با رویکرد مدل‌سازی ساختاری-تفسیری مطالعه موردی: منطقه ۱۲ شهر تهران، نشریه گردشگری شهری، دوره ۶، شماره ۳، پاییز، صص. ۸۸-۷۵.
- ۳) احمدی دهکاء، فریبرز (۱۳۹۶) امکان‌سنجی ایجاد دهکده گردشگری در شهر کرج، طرح پژوهشی، کرج: شهرداری کرج.
- ۴) ارغان، عباس؛ سنایی، مجید؛ کیادلیری، ملیحه؛ توفیقی، ایرج (۱۳۹۴) ارزیابی عملکرد منظر و ساختار طبیعی شهر در مقاصد گردشگری مطالعه موردی کلاردشت، دومین کنفرانس بین‌المللی پژوهش‌های نوین در عمران و شهرسازی و معماری، ۳۰ دی‌ماه ۱۳۹۴، سمنان: دانشگاه آزاد اسلامی واحد سمنان.
- ۵) سازمان جغرافیایی (۱۳۹۲) فرهنگ آبادی‌ها، چاپ سوم، تهران: انتشارات سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح.
- ۶) شاطریان، محسن؛ عالمی، یونس؛ میرمحمدی، محمد (۱۳۹۶) ارزیابی شاخ‌های توسعه گردشگری پایدار شهری: مطالعه موردی، شهر کاشان، نشریه تحقیقات کاربردی علوم جغرافیایی، دوره ۱۷، شماره ۴۶، صص. ۲۱۴-۱۹۵.
- ۷) شهرکی ده‌سوخته، سمیه؛ خبازی، مصطفی؛ سارانی، سمانه (۱۳۹۷) مکان‌یابی دهکده‌های گردشگری در شهرهای ساحلی مطالعه موردی: جزیره قشم، نشریه گردشگری شهری، دوره ۵، شماره ۲، صص. ۱۱۹-۱۰۱.
- ۸) عظیمی گهراز، سیده سمیه و تیموری، ایرج (۱۳۹۴) ارزیابی فعالیت‌های گردشگری در شهرستان انزلی و ارائه راهبردهای بهینه در راستای برنامه‌ریزی گردشگری پایدار منطقه با استفاده از ANP و SWOT، نشریه گردشگری شهری، دوره ۲، شماره ۲، صص. ۱۵۲-۱۳۷.
- ۹) کوکی، لیلا و برمیه ور، بهنود (۱۳۹۹) هم‌آفرینی فضای گردشگری هوشمند از طریق تعاملات دیجیتالی: ارائه مدل مفهومی سایر پارک، نشریه گردشگری شهری، دوره ۷، شماره ۱، صص. ۶۷-۵۱.
- ۱۰) عبیدی، کمیل؛ زندمقدم، محمدرضا؛ سیدعلیان، انسیه؛ الهیاری، شمیلا (۱۳۹۴) توسعه اکوتوریسم در شهرهای ساحلی با تأکید بر توسعه پایدار، اولین همایش پژوهش‌های کاربردی در علوم جغرافیایی، ۱۲ اسفندماه ۱۳۹۴، سمنان: دانشگاه آزاد اسلامی واحد سمنان.

(۱۱) یاری حصار، ارسطو؛ مهدوی، داوود؛ حیدری ساربان، وکیل؛ ابراهیمی، خدیجه (۱۳۹۴) پایش چرخه حیات گردشگری پایدار با استفاده از مدل آلن- باتلر مطالعه موردی روستاهای هدف گردشگری استان اردبیل، نشریه برنامه‌ریزی و آمایش فضا، دوره ۱۹، شماره ۴، صص. ۲۱۶-۱۸۵.

- 12) Bhargava, RN. & Rajaram, V. & Tholson, Kei. & Tiede, Lynn. (2016) Ecology and Environment, Published by the energy and resources institute, India.
- 13) Carlisle, Sheena. & Kunc, Martin. & Jones, Eleri. & Tiffin, Scott. (2013) Supporting in noration for Tourism Development Through |Multi Stakeholder Approaches: Experiences From Africa, Tourism Management, Vol.35, pp.55-69.
- 14) Fredman, Peter. (2013) The Nature of Nature in Nature Based Tourism, Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism, Vol.12, No.4, pp.289-309.
- 15) Kodir, Abdul. (2018) Tourism and development: Land acquisition, achievement of investment and cultural change (case study tourism industry development in Batu City, Indonesia), GeoJournal of Tourism and Geosites, Vol.21, No.1, pp.253-265.
- 16) Kimbu, N, Albert. & Ngoasong, Z, Michael. (2012) Centralised decentralization of Tourism development: A \network perspective, Annals of Tourism Research, Vol.40, pp.235-259.
- 17) Micera, R. & Pindaro, V. & Splendiani, S. & Chiappa, G.D. (2017) Smart Destinations: New Strategies to Manage Tourism Industry, Published in IFKAD.
- 18) antiyasa, I. Wayan. & Sulasmini, Ni Made Ayu. & Rosalina, Putu Devi. (2019) Construction Model of Tourist Village Development Towards Smart Eco-Tourism Village Destination In Pakseballi To Become Tourism Icon In Klungkung Regency BALI, JBHOST, Vol.5, No.1, pp.44-62.
- 19) Romao, Joao. & Guerreiro, Joao. & Rodrigues, Paulo. (2017) Territory and sustainable tourism development: A space-time analysis on European regions, The Region, Vol.4, No.3, pp.1-17.
- 20) Tolvanena, Anne. & Kangas, Katja. & Tarvainena, Oili. & Huhta b, Esa. & Jäkäläniemi, C. & Anne, Kyttä d. & Marketta, Nikula b. & Ari Nivala, b. Vesa. & Tuulentie, b Seija. & Tyrväinene, Liisa. (2020) Data on recreational activities, respondents' values, land use preferences, protection level and biodiversity in nature-based tourism areas in Finland, Tourism Management Journal, Vol.81, pp. 104-141.
- 21) Liou, Je-Liang. & Hsu, Pei-Chun. & Wu, Pei-Ing. (2020) The effect of China's open-door tourism policy on Taiwan: Promoting or suppressing tourism from other countries to Taiwan?, Tourism management Journal, Vol.78, pp.1-14,